

REACCIÓ

Tot el món vibra d'indignació davant la conducta inqualificable de Hitler amb els semites.

D'un estat a l'altre, hem vist com es propagava la flama que anava encenent el salvatisme sense precedents que està demostrant el Reich.

Ateus i religiosos, conservadors i revolucionaris, la protesta ha estat unànime i, en observar avui el panorama internacional, endevinem un estat general de prevenció contra el sadisme nazi.

Després dels dos anys de lluita que ve vivint Ibèria i de l'epopeia curta, però, per això menys tràgica, de la tot just sacrificada Txecoslovàquia, sembla que existeix una reacció general en tots els estats. És que el món jutja la follia del «führer» amb tota la seva gravetat com si s'adonessin per primera vegada de què es incontinència.

El l'actuació de conjunt vol encaminar-se a deturar l'aclaparadora actuació del dictador alemany.

Nosaltres, catalans nacionalistes, que sentim profundament la causa de la democràcia i de la llibertat dels homes, ens felicitem d'aquest estat de regressió a la dignitat humana que un hom semblava oblidar.

Ens felicitem i, quan nosaltres mateixos estem amenaçats per l'ira del victimari dels jueus i la nostra actuació de protesta queda limitada per les imposicions de la guerra, sentim la necessitat de fer pública la nostra solidaritat a les noves víctimes de la follia nazi.

La nostra lluita que no és lluita solament per la independència particular, sinó que també ho és per l'estabilització de la llibertat mundial, és ja en si la protesta més expressiva contra aquesta tirania retrògrada per la civilització.

Enmig del dol de les nostres llars enrunades, els lluitadors que ens enfrontem a Ibèria amb les tropes italo-alemanyes, ja llucarem aquests moments d'angoixa mundial fa dos anys.

Llavors, però, la nostra veu es perdé entre el retrunyir dels canons, i els planys d'angoixa i no arribà a les orelles dels hedonistes massa convençuts per voler reconèixer la grandiositat del nostre estoïcisme.

Ara, però, el moment els descobreix una realitat que volgueren ofegar:

La lluita per la llibertat necessària en la vida de tot home, és natural i lògica per totes les mentalitats humanes. El temor que inspira pot retardar el moment del seu començament, però és inevitable. Solament s'aconsegueix amb el retard augmentar les proporcions del seu dramatisme.

Sempre i quan no se'l detura definitivament, la voracitat feixista continua la seva obra. Les concessions, sols serveixen per estimular la seva fam.

Cal que la reacció no mori abans de cristallitzar en una actuació decisiva. Cal, per el contrari, acabar d'una vegada amb el cinisme d'aquests dements que estant enrunant la civilització actual; que — com ha dit l'ex president dels EE. UU., Hoover — ens retornen a la vergonyosa època de Torquemada.

Ara, quan les llibertats humanes apareixen ben patents i ben clares; quan l'únic problema veritable consisteix en encaminar-les per dreceres de prosperitat, l'actuació de Hitler és insostenible.

Equival a la renúncia de les conquestes que s'han obtingut amb molts anys de treballosa evolució.

Catalunya i els seus defensors tenen una visió clara del moment present.

Es per això, que avui, continuem decidits la lluita, disposats a eixir d'ella vencedors.

Quan el món imiti el seu posat, la trobareu decidida en el lloc de sempre. Forta, maldament els sofriments que un hom ve infligint-li ja fa dos anys. Disposada a mantenir amb les armes els drets de la

República; els de la Xina decidida, de l'Austria ofegada, de Txecoslovàquia humillada; dels semites tan injustament combatuts; de tots els oprimits i dels martiritzats que desafiant Hitler, es complau en dir germans.

LLUM VALLS

LA BATALLA DE L'EBRE

Dia darrera dia anem suportant l'envestida de les forces mercenàries de l'invasor i barrem el seu pas. Catalunya endins amb muralla pastada amb sang.

Després de la sorpresa en què reberen la nostra acció reconqueridora de més enllà de l'Ebre, nous contingents de forces italianes foren cedides als traïdors per tal d'aturar la nostra allau alliberadora.

Homes i màquines.

Forces fresques i material de nova fabricació no han pogut assolir els seus nous intents de recuperació del territori perdut.

Les terres de La Ribera han estat, i són encara, teatre dels més sagnants i heroics moments de la guerra d'Independència Nacional que tots els pobles peninsulars sostenim.

Mai, fins ara, no m'he pogut arribar a creure el que se'n deia de les batalles que a França sostenien els aliats contra l'invasor germànic. Havia llegit jo, com en la Batalla del Marne prop de Metz, en un moment donat, s'hagué de suspendre la lluita, perquè les forces contendents en aiguabarreig indesxifrable es removien sense saber què tenien enfront, i els comandaments superiors en no poder decidir els esdeveniments pròxims els era impossible fixar els moviments de les forces. Això ho llegia i m'era difícil el creure-ho.

Suara, davant la realitat... Serra de Pàndols, Serra de Cavalls, Serra de la Vall. Tombes glorioses dels meus germans. Tombes d'acollidora misericòrdia per a l'invasor.

Migjorn de Catalunya: Ara més que mai, muralla contra els bàrbars, que com sempre, provinents d'occident volen anorrear-nos i destruir la nostra cultura i la nostra civilització.

Oh, terra xopa, que per sempre més marcarà la fita de la gesta sublim. Eternament en serà figurada. Part enllà, res-

tarà aixorca per la carn pútrida de l'invasor que rossegà tota la sava. Part d'ací els oliverars i els garrofers ombrejaran els soles de la tella. Arbres fornits de vida que, si un jorn algú vol abatré haurà d'oir la veu inquisidora dels caiguts. Terres de més enllà de l'Ebre: bé saben prou quins vents us són propicis. Quan sentiufar el ponent se us asseca la vida en el més pregon. Ponent, que amb fúria aterradora se us endu i us malmet; vol ensenyorir-se de les vostres cimes i valls, de vostres planúries i riberes. Però, no temeu, que mentre vides catalanes restin no us ha de mancar protecció.

Ja heu vist com amb baioneta calada ens hem abocat damunt de l'home enemic, n'hem occit el seu cos, fins a esfereir-nos de què per la llibertat nostra haguem de matar tant i tant. Ells no es donen. L'orbesa no els deixa funcionar el cervell. Els diem: «Germans!» i ens tenen odi. Els obrim els cors i ens envien metralla, els obrim els braços i ens els volen segar.

Volem ésser lliures i volem que en siguin. Però prefereixen dur l'estigma de l'esclavatge i fugir, en la vida, a guany d'altri; del que amb la vara el vol fer surcar avant.

Oh, terra única! Tu saps com en el perill els meus peus s'han aferrat temerens d'haver d'abandonar-te. Terra que has recollit les meves llàgrimes en recordar l'esposa, els pares, la germana!

Terra de l'extrem català: Rep el meu record etern. Des de les planes xafogoses del Delta fins a les escarpades cimes on ara es lluita, rebeu el meu regreïament.

Catalunya recordarà per sempre més, aquestes contrades que, en la Història Pàtria seran un esglaió envers el camí ascendent de la llibertat.

ANTONI SERRA I GARCIA

En campanya-Front de l'Ebre.

UNA ESTONA D'HUMOR

Els capellans xirois

Al Rector de Vallfogona, cèlebre per les seves picardies i acudits, li va sortir un competidor. Aquest era mossèn Carltos, rector d'un poble del pla d'Urgell, anomenat Castellerà.

Aquest rector era un home francot, de bon tarannà, i que sempre en tenia una per a dir, i quan parlava, ho feia d'una manera, amb una simplicitat tan rústega i amb uns termes tan escaients, que encisava.

Perquè es convencin de què el tal mossèn era una joia, aquí van dos episodis de la seva vida i miracles.

Era l'hora de dinar, i el senyor rector es veu que tenia pressa i la major dona no en tenia gaire, puix que s'estava al carrer davant de l'Abadia, entretinguda joguinejant amb unes criatures. El senyor rector, que s'estava al balcó, s'impacientava en veure la parsimònia d'ella, i a la fi, cansat d'esperar, li cridà:

— Nieves! Apa dona que es tard...

I la Nieves, com si sentís ploure. Empipat el mossèn del poc cas que se li'n feia, cridà encara més fort:

— Nieves!

— Què hi ha? — respongué ella.

— Que pugis! — contestà enfadat. — Sempre estàs amb criatures. Encara te n'hauré de fer una!

A l'Abadia hi anava cada dia al matí, d'onze a dotze, un estol de xamoses nenes

a repassar la doctrina, puix que eren les que aquell any havien de fer la primera comunió. Ve't aquí que un dia, després del repàs i en ocasió d'haver fet pintar l'Abadia, el senyor rector ensenya a les seves deixebles les habitacions de la casa, començant pel menjador i acabant pel dormitori d'ell.

Una d'aquelles nenes preguntà amb innocència:

— Qui hi dorm aquí?

— Jo — respongué mossèn Carltos.

— I la senyoreta Nieves, on dorm? — preguntà una mosseta, la més espigadeta, amb picardia.

— La Nieves dorm allà, — contestà assenyant una altra habitació.

Després d'haver-ho seguit tot, complacudes s'acomiadaren.

En ésser al carrer, la que havia fet l'última pregunta digué a les seves companyes:

— Em sembla que el senyor rector ens ha enredat... La major dona no dorm allí.

— Què vols dir que?

— Què vols que et digui? A mi em sembla... Deu me'n guard de jurar-ho per això... tot eren suposicions malicioses.

— Oh, quin pecat!... — digueren d'altres, però esclatant a riure. — Si el senyor rector ho sentia...

— Ja ho sabré, ja... — reprengué la mosseta més maliciosa. — Demà mateix farem la prova.

A l'endemà, en un moment que tingueren de lleure i que el senyor rector les deixà soles, una d'aquelles nenes espero-

tendències és la millor, sinó de fer veure com també l'art, una de les manifestacions existents més enlairades, no ha tingut la força suficient per a deslligar-se dels camins polítics, els quals, posats, a mans d'elles classes dominants, han estat per ells un mitjà més per a desenrotllar-se convenientment a les seves necessitats.

La política i l'art contenen, i ben a través de la seva història, sinó una afinitat, un lligam extraordinàriament fort. El primer, representa la defensa econòmica de la classe dominant; el segon, és un mitjà que contribueix, igual que moltes d'altres manifestacions de l'esperit, a assegurar el domini de la classe.

La primera tendència transcendental en l'art en termes generals, la trobem en la Grècia del dictador Pericles, el qual, a través dels marbres esculpturats pel gran artista que fou Fídies, junt amb un estol de deixebles de vàlua indiscutible, exalta en els súbdits idees bèl·liques; les quals, sens dubte, han d'influir en l'estat del seu esperit per a saber morir dignament en guerres de conquesta, on s'hi defensaren, igual que en les guerres actuals, els interessos econòmics de la classe dominant.

La segona tendència ens situa ja dins l'era cristiana en ple Renaixement italià, amb el domini de l'església, i veiem a Miquel Angel, el gran geni artístic del Renaixement, decorant la Capella Sixtina per ordre del Papa i resumint igual que a tots els seus contemporanis, tota la seva obra a través de Popi de la religió, o sigui també en defensa dels interessos de la classe dominant.

Aquesta tendència religiosa, en l'art, fineix en el precís moment en què el poder de l'església no pot contenir el

desig d'expansionar-se en les manifestacions culturals en un sentit d'avenc, o sigui en la proclamació dels drets de l'home (fàlida del Feudalisme), formant-se, aleshores, l'última tendència que ens manca, la qual la trobem amb tot el seu vigor en els Impressionistes Francesos, seguint un curs decadent fins a la Gran Guerra, després de la qual l'art, amb tot i ésser ben interessant, no ha tingut, com les altres, la virtut d'entrar de ple en el poble. Les classes dominants, però, han sabut recuperar, amb un sentit ascendent encara, la necessitat de tenir els mitjans culturals a les seves mans amb el cinema, teatre, literatura, etc., desenrotllant també convenientment les seves necessitats.

Veiem, doncs, com l'art, a través de les seves tendències més característiques, ha estat sempre un instrument de conquesta política de classe i no hi ha dubte que en l'esdevenir, si tenim en compte les evolucions naturals en sentit avançat i es determini una nova estructura de la societat, caldrà també que, en defensa dels seus interessos, es posseeixi de tots aquests ressorts culturals que tenen una influència directa del poble per assegurar també el seu desenrotllament convenient a les seves necessitats.

Aleshores, l'art, com les altres fonts culturals existents, prendria una vigorositat que molts no sospiten, obeint a a un esperit de renovació, en contra de l'estat de coses, caduques i contradictòries, donant pas a una generació que equival a dir la formació d'un món nou amb un art nou.

J. CASTANYS TORRENT